

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

I. Scholia in Constitutionem Concilii Lateranensis. II. Conservatorias
Ecclesiasticas quaest. 130. III. Conservatorum Laicorum materiam,
Tribunali viginti duûm virum Leod. adoptatam comprehendens

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684**

Quaestio 128. Ordinarius, an sententiam conservatoris remotioris exequi
teneatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61908)

QUAESTIO CXXVII.

Ordinarius an sententiam conservatoris remotioris exequi
 teneatur.

S U M M A R I U M.

1. Casus huius quaestiones.
2. Exceptio declinatoria competens principali, non extenditur ad fideiussorem.
3. Exceptio debitoris non prodest eius fideiussori.
4. Ordinarius non exequitur sententiam notorie iniquam.
5. Non licet eligere conservatorem remotiorem postposito viciniore.
6. Officialis resistere potest cuilibet iudici officium suum excedenti.
7. Executor non debet esse facilis in sententiarum executionibus, quae apparent ini-
 justae.
8. Iudex potest etiam irrequisitus executioni sententiae iniustae per alium latae sese op-
 ponere.
9. Iudicis requisiti quale sit officium.
10. Iudex ad executionem requisitus, exceptiones aliorum indaginem requirentes non
 admittit.
11. Assentientia iudicis requisiti ad quem sit appellandum.

Casus talis occurrit. Religiosi quidam exempti contrahentes cum vidua
 Henrici le Brand, dederunt ei pro contractus securitate quendam Natalem
 expromissorem, quem eadem vidua juxta legem contractus coram officiali
 Leodiensi vocavit in jus. Is ab officiali condemnatus recurrit praetextu exemp-
 tionis religiosorum, pro quibus sese obligarat, ad Abbatem Luxemburgi residen-
 tem, qui sententiam Officialis quavis certe trutinam iustioris cassavit atque irritavit,
 & viduam in expensis condemnavit.
 Queritur, utrum officialis Leodiensis ad litteras requisitoriales istius Abbatis
 teneatur ejusdem sententiam executioni demandare.

Et quidem hac in facti contingentia respondi, non teneri sequentibus argumen-

Primò, Quia religiosi non fuerunt contra relictam Henrici le Brand
tam officiali Leodiensi, cujus sententiam Abbas irritat, iudicii partes, sed Na-
talis curia expromissor, qui privilegio & conservatoria eorundem religio-
rum non gaudens, non potuit suo aut religiosorum respectu sententiam per
officialem Leodiensem adversus se latam coram dicto Abbate pseudo-confer-
vatore in disputationem revocare. Catholica enim est doctorum utriusque
scholæ theoria, exceptionem declinatoriam competentem principali, ad il-
lus fidejussorem vel expromissorem non extendi, l. si reus ff. iudicatum sol-
vi l. sed & si §. 1. ff. de iudicis. *Aufser. de potest. seculari super Ecclesiast. reg. 4.*
fall. 22.

Exemptionemque debitoris principalis ad illius fidejussorem quoque de-
rivare non posse, *Mariba. de jurisdict. inter Ecclesias & seculares exercen-*
da casu 106. numer. 1. spec. de compet. iudicis aditione §. 1. numer. 26. Rom.
conf. 633.

Secundò, quia officialis Leodiensis ad exequendam sententiam conser-
vatoris requisitus, exequi non potest sententiam quam notoriè videt nullam esse
aut iniquam, *DD. l. à divo pio §. sententiam Romæ datam ff. de re iud. Bald. conf.*
36. lib. 4. conf. 98. lib. 3. Cumanus conf. 141. Guo dec. 57. 4. Angel. conf. 276. incip. pun-
ctualis. Card. Tuschus com. concl. tom. 4. concl. 466. numer. 12. & seqq. Quin autem
sententia dicti Abbatis pseudo conservatoris horum religiosorum nulla sit & no-
torie iniqua notorietate nullitatis & iniquitatis resultante ex actorum inspectio-
ne, quæ solet executionem iudicis requisiti impedire, dubium non est, *Vin-*
centius Carocius de remediis adversus damnos executiones except. 22. numer. 14. &
except. 70. numer. 21. & seqq. Lucas de penna l. quoties num. 6. vers. 2. casu. C. de exalt.
tribut. lib. 10. Alberic. l. additus num. 1. C. de Episcop. aud. Cognol. l. 1. §. non videtur num.
28. ff. ne vis fiat.

Quo autem ad illius nullitatem, non potuerunt religiosi quibus electio con-
servatorum concessa est, postpositis tot Abbatibus nobis vicinioribus adire
Abbatem longe remotiorem Luxemburgi extra hanc Diocesim residentem,
Jo. Anarea in addit. ad spec. de offic. delegati §. sequitur numer. 1. super verb. sed nun-
quid. Emanuel Roder. quest. regul. tom. 1. quest. 65. art. 8. ut viduam tædio expen-
sarum & itineris asperi difficultique ultra tres dienas à suo domicilio evoca-
tam, contra formam conservatorie opprimerent, quo & nomine ut offi-
cialis Leodiensis, iudex ordinarius conservatori ut & cuilibet alteri delegato
limites suæ commissionis excedenti resistere possit, omni jure permis-
sum est, Card. Tuschus com. concl. tomo 4. concl. 436. verb. iudex ordinarius major
dele-

delegato §. volumus ubi Barth. & Jacob. de Belliois Auth. ut iudices sine quoque suffragio. Feder. de Senis conf. 216. numer. 2. Cyn. Auth. qua in provincia in fin. C. ubi de cri-
mine.

At veto si ad eisdem sententiæ injustitiam nos convertamus, & ea luce ipsa meridiana dilucidens patebit ex actorum inter viduam Henrici le Brand & Natalem inspectione, ex iis enim certe constabit, se suaque bona huic viduæ coram scabinis Leodiensibus nodo gordio validius nexuisse, ut proinde officialis ad executionem sententiæ Abbatis ita apparenter injustè requisitus, facilem se exhibere non debeat, Baldus conf. 98. casus, scribit iudex lib. 3.

Imò vero cum Abbas ille pseudo-conservator sententiam officialis Leodiensis tam æquam & iustam irritando, in ipsam iustitiam palpabiliter & liquidè impeteret, Officialis Leodiensis detecta jam illius nullitate atque injustitia ex actis resultantem etiam irritatus atque ex officio sese potest illius executioni opponere, uti appositè respondit Ludovicus Romanus, conf. 51. Innoc. cap. 1. in fin. de offic. vicar. glo. l. quæ cum maior §. qui patris ver. b. succurrendum ff. de bon. liber. not. Barth. l. enim qui uia §. quæ ff. de verb. oblig.

Sed dubitatur, quales sint iudices requisiti in iudicando partes? Quidam censuerunt, eum non posse quicquam de nullitate aut iniquitate sententiæ cuius executione urgetur decernere, sed quod rescribere debeat iudici requirenti, cuius executionem requirit, notoriæ nullitatis aut injustitiæ vitio laborare, Cumanus conf. 141. vers. ad secundum Castr. l. à divo Pio §. sententiam numer. 5. ubi Barth. in pr. legis de re jud. Innoc. cap. de cetero de re jud. vel etiam remittere causam & partes ad iudicem requirentem, Card. Tuschus d. conf. 466. num. 15. DD. d. l. à divo Pio §. sententiam.

Sed alii sentiunt indistinctè, si notoria sit nullitas aut injustitia, iudicem ad id non teneri, sed iudicem requisitum posse ejusmodi sententiam declarare executioni demandari non posse. Rom. conf. 51. Apost. ad Castr. d. §. sententiam num. 5. Baldus l. ab executione vers. sed nunquid exceptio nullitatis suspendat C. quorum appell. non recipiuntur in l. unica vers. in cuius cap. verbis C. ne liceat in una.

Idque si exceptiones quæ opponuntur sint notoriæ, secus si requirenter majorem indaginem, ejusmodi enim exceptiones iudex requisitus non admittit, Fel. cap. Pastoralis §. quia vero de offic. del. & in cap. de cetero de re jud. Card. Tuschus com. concl. tom. 4. concl. 466. nu. 60. DD. l. 4. §. condemnatum de re jud.

Denique ambigitur, quid si iudex requisitus gravamen inferat, ad quem sit appellandum, an ad superiorem iudicis requisiti vel requirentis.

Respondetur, ad superiorem iudicis requirentis seu executionem requirentis, Card. Tuschus d. conc. 466. nu. 19. capell. Tholos. dec. 411. ubi Aufr. Barth. l. à divo Pio §. sententiam in fin. vers. quia in exequendo de re jud.

Cætera quæ ad hujus quæstionis illustrationem plenius spectant, videri poterunt in superioribus quæstionibus, quæst. 106. & 119. Et tomo 1. de jurisdictione. ord. in exemp. lib. 2. quæst. 44.

Q U Æ S T I O C X X I X .

Tenantes Ecclesiarum an gaudeant earum Privilegiis & conservatoriis.

S U M M A R I U M .

1. Tenantes qui dicantur.
2. Curia tenantium est Ecclesiasticum tribunal.
3. A curia tenantium appellatur ad Ecclesiasticum & nu. 7.
4. Tenantes an sint exempti.
5. Causa coram curia tenantium censentur Ecclesiastica.
6. Causæ bonorum Ecclesiasticorum agitari debent coram iudicibus Ecclesiasticis.
8. Appellari ab Ecclesiasticis tempora-

lem jurisdictionem habentibus debet ad Ecclesiasticum, nisi eam tenerent in feudum.

9. Causa semel effecta fori Ecclesiastici semper manet Ecclesiastica.
10. Secularis quascumque inferior est Ecclesiastica.
11. Camera imperialis causa sunt avertina.
12. Camera imperialis reicit appellationes ab Ecclesiasticis.
13. Camera obstat præscriptio.

Collegia Ecclesiastica hujus Diocesis Leodiensis habent plerumque tenantes, hoc est iudices, coram quibus controversiæ bonorum suorum temporalium possunt terminari, penesque quos est jurisdictio non solum actionum personalium, sed etiam realium atque mixtarum ad eorum jurisdictionem temporalem pertinentium, Baldus cap. 1. de eo qui curiam tendit *VVames. conf. 67. num. 6. de iudicis & conf. 175. num. 5. & 6. de appellat. Chopinus in Monasticon lib. 1. tit. 3. num. 19. fol. 130.* licet autem curia ejusmodi tenantium consilari soleat ex personis laicis, est tamen tribunal Ecclesiasticum, quod eodem jure censi debet, quo Ecclesiastica collegia à quibus sunt stabilita, *Barth. l. 1. §. hoc actio ff. si quis testam. liber esse. VVames. d. conf. 67. & 175. numer. 6.* ut proinde sicut à collegiis Ecclesiasticis ad læculem appellari non potest, ita neque ab ejusmodi curia tenantium appellationem interponere non ad læcum sed ad Ecclesiasticum necesse est, *VVames. d. conf. 175. num. 8 & 10. cap. si duobus §. fin. de app. Dubiatio hinc insurgit, utrum ejusmodi tenantes & personæ servitio Ecclesiarum exempta-*